

Sygn. akt I ACa 152/12

Sygn. akt I ACa 152/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Romana Górecka

Sędziowie: SA Ewa Kaniok (spr.)

SO (del.) Jacek Sadowski

Protokolant: sekr. sąd. Monika Likos

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2012 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa J. H.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezydenta miasta stołecznego W., miastu stołecznemu W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 21 września 2011 r., sygn. akt I C 807/10

1. oddala apelację;

2. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanych.

I ACa 152/12

UZASADNIENIE

Pismem procesowym z dnia 13.09.2010 r. powód J. H. sprecyzował ostatecznie żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie od pozwanych Skarbu Państwa i miasta stołecznego W. solidarnie kwoty 745.524 zł. Na tę kwotę składały się: kwota 500.000 zł tytułem odszkodowania za budynek, kwota 83.500 zł tytułem odszkodowania za poniesione nakłady na budynek, kwota 45.000 zł za rozbiórkę budynku, kwota 77.024,85 zł za bezumowne korzystanie z budynku, kwota 40.000 zł tytułem odszkodowania za utratę zdrowia poprzez „sądowanie się i walkę z przestępczością zorganizowaną”.

M. stołeczne W. w odpowiedzi na pozew z dnia 19.05.2011 r. wniosło o oddalenie powództwa.

W dniu 20.05.2011 r. Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa w imieniu Skarbu Państwa wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa- Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 21.09.2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i nie obciążył powoda kosztami procesu.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Okręgowy wskazał:

Postanowieniem z dnia 19.09.1974 r. Sąd Powiatowy dla m.st. Warszawy w sprawie I Ns 615/74, stwierdził, że Skarb Państwa nabył rzez zasiedzenie z dniem 01.01.1956 r. własność nieruchomości położonej w W., dzielnica (...) przy (...) między ul. (...) a ul. (...) oznaczoną w księgach wieczystych Państwowego Biura Notarialnego w W. jako „(...)” dla której założony został zbiór dokumentów nr (...).

W dniu 04.06.1957 r. Prezydium Rady Narodowej w m.st. W., (...) Zarząd Architektury i Budownictwa udzieliło R. C. pozwolenia na użytkowanie budynku przeznaczonego na jadłodajnię pod warunkiem, że jest to budynek tymczasowy i przeznaczony do rozbiórki po 1965 r.

W związku z wypadkiem przy pracy z dnia 19.01.1980 r. u powoda J. H. w dniu 02.10.1981 r. stwierdzono stopień trwałego inwalidztwa w 95% i przyznano mu świadczenie odszkodowawcze. Od chwili wypadku J. H. pozostawał bez zatrudnienia.

W dniu 27.02.1989 r. R. C. zawarła z J. H. umowę sprzedaży posesji znajdującej się przy ul. (...) w (...), składającej się z ogrodu, garażu drewnianego, składników-magazynów na opał, i budynku gastronomicznego, murowanego, parterowego z lokalizacją tymczasową. Umowa sprzedaży stwierdzała, iż wyłącznym właścicielem posesji będzie J. H. i że może się on starać o przedłużenie lokalizacji i dzierżawy działki pod posesją na swoje nazwisko.

Decyzją Urzędu (...) Wydziału Urbanistyki, Architektury i Nadzoru Budowlanego z dnia 27.11.1989 r. zezwolono J. H. na dalsze użytkowanie obiektu do końca 1995 r. J. H. ponosił opłaty z tytułu użytkowania tej nieruchomości.

Nieruchomość położona w W. przy ul. (...) oznaczona w ewidencji gruntów jako działka nr(...) o powierzchni 551 m⁽²⁾ w obrębie ewidencyjnym (...) stała się z mocy prawa w dniu 27.05.1990 r. własnością (...) Gminy (...).

Początkowo Miasto S. W. prowadziło z J. H. negocjacje w sprawie nabycia naniesień na nieruchomości. W tym celu Gmina zleciła wykonanie operatu szacunkowego, który miał ustalić wartość rynkową tych naniesień. Na podstawie operatu szacunkowego ze stycznia 2011 r. sporządzonego przez mgr inż. M. L., miasto przyjęło wartość nieruchomości na kwotę 83.500 zł.

Pismem z dnia 15.06.2005 r. Miasto S. W. wezwało J. H. do wydania bezumownie zajmowanej przez niego nieruchomości.

Wobec braku odzewu ze strony J. M. Stołeczne W. wniosło przeciwko niemu pozew o wydanie nieruchomości.

Wyrokiem z dnia 09.01.2007 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, w sprawie IV C 3422/05 nakazał J. H. wydanie Miastu S. W. nieruchomości położonej przy ul. (...) w W. oraz usunięcia wszelkich naniesień znajdujących się na nieruchomości.

Miasto S. W. przystąpiło do czynności egzekucyjnych obowiązku wynikającego z wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 09.01.2007 r. W dniu 09.04.2010 r. przybyłe na miejsce czynności egzekucyjnych - wydania nieruchomości przedstawicielki wierzyciela-Miasta S. W. oświadczyły, że nie przejmują nieruchomości, wobec tego, iż dłużnik nie usunął naniesień znajdujących się na tej nieruchomości.

W związku z koniecznością przeprowadzenia prac rozbiórkowych J. H. zawarł z J. K. w dniu 25.04.2010 r. umowę o roboty budowlane -prace rozbiórkowe na kwotę 45.000 zł.

W dniu 14.05.2010 r. protokołem zdawczo-odbiorczym z dnia 14.05.2010 r. J. H. wydał Miastu S. W. nieruchomość przy ul. (...) po uprzednim dokonaniu rozbiórki obiektów znajdujących się na terenie nieruchomości.

Postanowieniem z dnia 08.06.2010 r. Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy stwierdził, iż postępowanie egzekucyjne zostało zakończone.

Pozwem z dnia 02.05.2011 r. skierowanym przeciwko J. M. Stołeczne W. wniosło o zapłatę kwoty 77.024,85 zł z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości za okres od dnia wyroku nakazującego wydanie nieruchomości tj. od 28.07.2007 r. do dnia 13.05.2011 r., tj. do dnia wydania przedmiotowego gruntu.

Podstawa roszczeń odszkodowawczych względem Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych przewidziana jest w art. 417 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją wprowadzoną dnia 01 września 2004 roku. Przepis ten w § 1 stanowi, że z Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności. Regulacja ta jest konkretyzacją art. 77 ust. 1 Konstytucji, proklamującego prawo każdego do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej. Wskazane unormowania stanowiły przedmiot wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego, który wskazał w wyroku z dnia 04 grudnia 2001 roku /SK 18/00, OTK ZU z 2001 roku, Nr 8, poz. 256/, iż podstawą odpowiedzialności Państwa z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP jest niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej, co rzutuje na rozumienie art. 417 k.c. w tym sensie, że Skarb Państwa odpowiada wówczas, gdy szkoda została wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności o charakterze władczym. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego nie ma przeszkód, aby w ramach odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 417 k.c. niezgodność z prawem ujmować, jako działanie naruszające przepisy prawa, normy moralne i obyczajowe, określane jako zasady współżycia społecznego. Trybunał wykluczył jednocześnie winę funkcjonariusza jako jedną z przesłanek odpowiedzialności opartej na tej podstawie prawnej. Zaznaczył jednak, że aby mówić o odpowiedzialności ze wskazanych artykułów, koniecznym jest kumulatywne spełnienie następujących przesłanek tj. bezprawność działania lub zaniechania funkcjonariusza, wyrządzenie szkody przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności i związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem funkcjonariusza, a wyrządzoną przez niego szkodą.

W rozpoznawanej sprawie powód zdaniem sądu i instancji nie wykazał, pomimo pouczeń o ciężarze dowodowym i prawie ustanowienia pełnomocnika, aby spełnione zostały wyżej wskazane przesłanki. Powód spontanicznie i chaotycznie wskazywał na co raz to nowe zachowania różnych osób, świadczące zdaniem powoda o nadużyciu władzy, nie udowodnił jednak, że jakkolwiek funkcjonariusz publiczny, swoim działaniem naruszył prawo - tak w zakresie prawa stanowionego, jak również norm konstruowanych w oparciu o szeroko rozumiane zasady współżycia społecznego.

M. stołeczne W. na podstawie prawomocnego wyroku Sądu wyegzekwowało od powoda zwrot nieruchomości, a obecnie w innym procesie domaga się zasądzenia od powoda odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości i nie ma podstaw, aby powództwo dochodzone przez powoda niniejszym pozwem zostało przez Sąd uwzględnione wobec tego pozwanego na podstawie art. 416 k.c. Nie zostały w postępowaniu wykazane przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej tego pozwanego. Żadne ze wskazanych przez powoda działań pozwanego nie stanowi czynu niedozwolonego. Stron nie łączył również stosunek obligacyjny, z którego można by wywodzić odpowiedzialność kontraktową pozwanego. Mając na względzie brak bezprawności po stronie pozwanych, Sąd Okręgowy oddalił powództwo.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 102 kpc.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód wnosząc o jego zmianę w całości i zasądzenie na jego rzecz kwoty 745.524 zł.

W uzasadnieniu apelacji powód wyraził niezadowolenie z rozstrzygnięcia sądu I instancji.

Pozwany Skarbu Państwa - Prezydent m.st. W. wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej kosztów zastępstwa procesowego, wg norm prawem przepisanych. Także miasto stołeczne W. wniosło o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu z mocy art. 385 k.p.c. Ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji są prawidłowe i brak jest podstaw do ich zmiany, bądź uzupełnienia. Także rozważania prawne poczynione przez Sąd Okręgowy są prawidłowe.

W apelacji brak jest treści stanowiących merytoryczne ustosunkowanie się skarżącego do ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy i argumentów, które mogłyby spowodować zmianę zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko sądu I instancji, że powód nie wykazał, aby działania pozwanych nosiły znamiona bezprawności.

Skoro powód prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 09.01.2007r. w sprawie IV C 3422/05 zobowiązany został do wydania miastu stołecznemu w W. nieruchomości położonej przy ul. (...) w W. oraz do usunięcia wszelkich naniesień znajdujących się na tej nieruchomości (k.176), to nie może skutecznie domagać się od miasta stołecznego W. i od Skarbu Państwa zwrotu kosztów rozbiórki tych naniesień, uiszczenia równowartości budynku, który zgodnie z w/w wyrokiem usunął z nieruchomości, oraz zwrotu nakładów poniesionych na budynek, bo brak jest podstawy prawnej dla formułowania przez niego w/w roszczeń.

Zgodnie z art. 365 par. 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Sąd Orzekający w sprawie niniejszej jest związany treścią wyroku, który zapadł w sprawie IV C 3422/05 o wydanie nieruchomości i nie może przyjąć, jak chce powód, że wskutek rozbiórki budynku powód poniósł szkodę i że pozwani są zobowiązani do naprawienia tej szkody.

Zgodnie z art. 417 par. 2 k.c., jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu jego niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Powód nie uzyskał orzeczenia stwierdzającego, że wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie o wydanie nieruchomości sygn., akt IV C 3422/05 jest niezgodny z prawem.

Wszczęcie przez miasto stołeczne W. postępowania egzekucyjnego w oparciu o prawomocny tytuł wykonawczy nie było działaniem bezprawnym. Koszty egzekucji obciążają powoda jako osobę zobowiązaną do wykonania obowiązku wynikającego z wyroku sądu.

Nieruchomość, na której wzniesiony został budynek nigdy nie stanowiła własności powoda. Powód nie wykazał, że ubiegał się o przyznanie mu prawa użytkowania nieruchomości i że prawa tego nie uzyskał wskutek bezprawnego działania funkcjonariuszy Skarbu Państwa, bądź organów samorządu terytorialnego wykonujących władzę publiczną.

Powód w żaden sposób nie wykazał, aby pozwani ponosili odpowiedzialność za wypadek, jakiemu uległ w latach 80-tych, poza tym wyjaśnił na rozprawie przed sądem I instancji, że odszkodowanie z tego tytułu otrzymał.

Roszczenie o odszkodowanie za utratę zdrowia poprzez „sądowanie się i walkę z przestępczością zorganizowaną” nie zostało wykazane zarówno gdy idzie o podstawę faktyczną jak i prawną. Nie wiadomo, z jakimi bezprawnymi działaniami pozwanego powód wiąże uszczerbek na zdrowiu i w czym ów rozstrój zdrowia się przejawia. Nie zostało także udowodnione aby pomiędzy działaniem lub zaniechaniem pozwanych a doznany przez powoda uszczerbkiem zdrowia zachodził adekwatny związek przyczynowy. Powód nie przedstawił dowodów uzasadniających w/w żądanie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny oddalił apelację w oparciu o art. 385 k.p.c.

Z uwagi na stan zdrowia powoda i jego ciężką sytuację materialną, Sąd Apelacyjny w oparciu o art. 102 k.p.c. nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu za II instancję na rzecz pozwanych.